

Nr 35.

Ankom till riksdagens kansli den 24 mars 1926 kl. 11 f. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt tillfällig höjning av beloppen för den i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper stadgade stämpelavgiften ävensom i ämnet väckta motioner.

I en den 22 januari 1926 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 42, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande

Förslag

till

förordning om fortsatt tillfällig höjning av beloppen för den i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper stadgade stämpelavgiften.

Häri genom förordnas, att den stämpelavgift, varom stadgas i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, fortfarande till och med den 30 juni 1927 skall utgå med de i förordningen den 13 april 1922 (nr 175) om ändrad lydelse av 3 § i förstnämnda förordning stadgade belopp, med rätt för Konungen att, om särskilda förhållanden därtill föranleda, förordna om stämpelavgiftens nedsättande till lägst de belopp, vilka i motsvarande fall utgingo enligt förordningen den 15 augusti 1913 (nr 191) om ändrad lydelse av 3 § i oförmälda förordning den 6 november 1908.

Till utskottet hava jämväl överlämnats två i anledning av förevarande proposition väckta likalydande motioner, nr 225 i första kammaren av herr *Fehr* och nr 351 i andra kammaren av herr *Hamrin*, i vilka hemställts, »att riksdagen ville, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 42, för sin del antaga följande *förordning om viss fortsatt tillfällig höjning av beloppen för den i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående*

Bihang till riksdagens protokoll 1926. 7 saml. 18 häft. (Nr 35.)

ende en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper stadgade stämpelavgiften.

Häri genom förordnas, att den stämpelavgift, varom stadgas i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper, fortfarande till och med den 30 juni 1927 skall, såvitt gäller obligationer, utgå med de i förordningen den 13 april 1922 (nr 175) om ändrad lydelse av 3 § i förstnämnda förordning stadgade belopp, med rätt för Konungen att, om särskilda förhållanden därtill föranleda, förordna om stämpelavgiftens nedsättande till lägst de belopp, vilka i motsvarande fall utgingo enligt förordningen den 15 augusti 1913 (nr 191) om ändrad lydelse av 3 § i oförmälda förordning den 6 november 1908.»

Utskottet.

Departements-
chefen.

De stämpelavgifter, om vilkas förlängda giltighet den föreliggande propositionen innehåller förslag och vilka i det stora hela tillämpats från och med den 1 december 1918, äro i fråga om aktier, lotter, andelsbevis och delaktighetsbevis fyra gånger och vad angår obligationer dubbelt så höga som de före kristidens förhöjningar utgående stämpelavgifterna.

Efter att hava erinrat bland annat härom har föredragande departementschefen till ovannämnda statsrådsprotokoll meddelat, att beloppen av försålda fondstämplar under de år, då de allmänna skattesatserna i stort sett varit desamma som för närvarande, hava utgjort, i hela krontal räknat:

år 1919	kr. 8,301,894	år 1923	kr. 1,853,283
» 1920	» 5,448,826	» 1924	» 1,913,291
» 1921	» 2,320,751	» 1925 ¹	» 2,285,000.
» 1922	» 2,362,046		

I motiveringen för förslaget har departementschefen erinrat, hurusom vid tidigare prövning av fråga om fortsatt giltighet av de högre stämpelsatserna vid köp och byte av fondpapper från statsfinansiell synpunkt ansetts betänkligt att utan synnerligen tungt vägande skäl upphöra att utnyttja de skatte-källor av någon betydenhet som redan anlåtats. Vidare har departementschefen meddelat, att vid framläggandet av finansplan för statsregleringen för budgetåret 1926—1927 förutsatts, att den högre fondstämpeln komme att gälla även under sagda budgetår, och hade beräkningen av stämpelmedlen verkställts under denna förutsättning. Enligt departementschefens mening föreläge icke heller nu anledning att vidtaga ändring uti de utgående stämpelsatserna.

Motionerna.

Ovannämnda motioner avse, att beträffande aktier, lotter, andels- och delaktighetsbevis fondstämpelavgifterna skola återföras till de belopp, som gällde före kristidens höjningar. Till stöd för detta yrkande hava motionärerna ur statsfinansiell synpunkt anfört bland annat, att en sänkning av fondstämpeln med säkerhet skulle föranleda ökade affärer samt att härav skulle

¹ Uppgiften för detta år är preliminär.

följa, att nedgången i statens stämpelinkomst icke komme att motsvara stämpelavgiftens nedsättning. Beträffande vad motionärerna i övrigt anfört torde utskottet få hänvisa till den i första kammaren väckta motionen.

Med anledning av det i motionerna framställda yrkandet har inom finansdepartementet verkställt en undersökning, som avsett att söka beräkna den minskning i fondstämpelns avkastning, som skulle bliva en följd av den föreslagna nedsättningen. Utredningens resultat har sammanfattats i en promemoria, som ställts till utskottets förfogande och som åtföljer detta betänkande såsom bilaga. I promemorian har, med utgångspunkt från däri återgivna beräkningar, meddelats, att, därest man räknade med oförändrad omsättning, den av ett bifall till motionerna föranledda minskningen i fondstämpelns avkastning skulle uppgå till omkring 1,420,000 kronor. Vidare har anförts:

Utredning.

En sådan ökning i aktieomsättningen, att hela denna brist skulle täckas, betydde en fyra gånger så stor omsättning som beräknats för år 1925, vilket icke syntes vara ett möjligt resultat endast av skattesänkningen. Om man stannade vid en icke alldeles otänkbar ökning av 200,000,000 kronor, skulle ändock kvarstå en stämpelbrist av omkring 1,120,000 kronor. Därest skattesatsen sänktes till hälften och man räknade med en ökad omsättning av 100,000,000 kronor, skulle stämpelminskningen belöpa sig till omkring 650,000 kronor.

Motionärernas antagande, att en nedsättning av fondstämpeln för aktier skulle föranleda ökning i omsättningen samt att på grund härav inkomstminskningen för statsverket icke skulle komma att fullt motsvara sänkningen, kan möjligen vara riktigt. Frågan, i vilken omfattning en viss sänkning av stämpelavgiften skulle kunna medföra ökning i omsättningen, undandraget sig ett säkert bedömande. Dock finnes det enligt utskottets mening anledning antaga, att ökningen icke skulle bliva så stor, att den i avsevärd mån skulle uppväga sänkningen i skattesatsen.

*Utskottets
yttrande.*

De ur promemorian ovan återgivna siffrorna äro ägnade att visa, hurusom, även om man antager en stor och enligt utskottets mening osannolik stegring av omsättningen såsom följd av den i motionerna föreslagna nedsättningen av stämpelavgiften, den inkomstminskning, man har att räkna med, är betydande. Det framgår också, att även om sänkningen, såsom inom utskottet ifrågasatts, begränsas till hälften av de nu utgående stämpelavgifterna, inkomstminskningen måste antagas bliva avsevärd.

På sätt ovan återgivits har föredragande departementschefen i sitt anförande till ovannämnda statsrådsprotokoll meddelat, att stämpelmedlen i statsverkspropositionen beräknats under förutsättning av oförändrade skattesatser för fondstämpeln.

Med hänsyn till det statsfinansiella läget har utskottet ansett sig icke kunna tillstyrka bifall till ett förslag, som måste antagas så väsentligt som det i de föreliggande motionerna framlagda minska avkastningen av en bland

stämpelskatterna och som därigenom skulle kunna i sin mån försvåra förverkligandet av viktiga önskemål med avseende på budgetens avvägning. Icke heller en nedsättning till hälften av de nu gällande stämpelbeloppen har utskottet ansett ur statsfinansiell synpunkt tillräddig.

Av nu anförda skäl har utskottet ansett sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition oförändrad.

Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 42 och med avslag å motionerna I: 225 av herr Fehr och II: 351 av herr Hamrin, antaga det med propositionen framlagda, ovan återgivna förslaget till förordning om fortsatt tillfällig höjning av beloppen för den i förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper stadgade stämpelavgiften.

Stockholm den 22 mars 1926.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar Röing, Wohlin, Gustaf Nilsson i Kristianstad*, Johan Nilsson i Kristianstad*, Rune, Pers, Björnsson, Borell*, Jönsson i Boa, Olsson i Ramsta, Lithander, Olsson i Golvvasta, Lövgren i Nyborg, Åström*, Vrang, Israel Holmgren*, Björklund, Olsson i Gävle, Granath* och Johansson i Krogstorp*.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservationer:

av herrar *Röing, Johan Nilsson* i Kristianstad, *Pers* och *Borell*, vilka ansett, att den i utskottets betänkande ingående motiveringen bort hava följande lydelse:

»De under kristiden vidtagna förhöjningarna av stämpelavgiften vid köp och byte av fondpapper tillkommo i huvudsakligt syfte att motverka en osund spekulation å fondmarknaden. Bestämmelserna ifråga erhöello karaktären av ett provisorium, och avsikten var alltså redan från början att förhöjningarna icke skulle kvarstå, sedan normala förhållanden åter inträtt. Att i nämnda syfte vidare bibehålla den nu utgående höga fondstämpeln vid köp och byte av aktier, lotter, andels- och delaktighetsbevis kan icke vara av förhållandena påkallat, och det lärer icke kunna bestridas att, på sätt i motionerna framhållits, ett fortsatt uttagande av sistnämnda stämpelavgift verkar hindrande för den saneringsprocess, vars fullföljande är en viktig förutsättning för ett ekonomiskt tillfrisknande, samt i åtskilliga avseenden i övrigt är till men för näringslivet. Om motionärernas yrkande bedömes enbart ur dessa synpunkter, torde intet vara att erinra mot bifall därtill.

Med hänsyn till det nu rådande ekonomiska läget måste emellertid åt den statsfinansiella synpunkten, som vid förhöjningarnas tillkomst var av mera underordnad vikt, numera skänkas vida större betydelse, och det är ock allenast denna synpunkt, som i motiveringen till den kungliga propositionen framförts såsom skäl för en fortsatt tillämpning av förenämnda provisoriska bestämmelser. Härvid framträder givetvis ock spørsmålet om nedsättning av den direkta och den indirekta beskattningen. Motionärerna framhålla visserligen, att en nedsättning av fondstämpeln för aktier skulle föranleda ökning i omsättningen därav samt att inkomstminskningen för statsverket därför icke skulle komma att motsvara sänkningen. Detta antagande torde väl vara riktigt, men den utredning i ärendet, som stått utskottet till buds, har icke möjliggjort ett tillförlitligt bedömande av, vilken inverkan på stämpelmedlen, som i årets statsverksproposition beräknats under förutsättning av oförändrade skattesatser, en större eller mindre nedsättning av desamma skulle medföra.

Vid sådant förhållande har utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka bifall till motionerna, men finner sig utskottet böra uttala den uppfattningen, att en sänkning av den i motionerna avsedda stämpelavgiften bör vidtagas, så snart detta med hänsyn till det statsfinansiella läget provas kunna ske.»:

samt av herr *Lithander*.

Bilaga.

P. M.

angående beräkning av inkomstminskning vid ett bifall till herr Fehrs motion I: 225 i fråga om fondstämpelavgiften.

Enligt från bank- och fondinspektionen erhållen uppgift skulle sammanlagda beloppet å avräkningsnotor för aktie- och obligationsförsäljningen år 1925 hos bankbolag och andra fondkommissionärer hava uppgått till 1,238,554,899 kronor 78 öre. Då vid varje transaktion upprättas två notor, svarar häremot ett omsatt värdebelopp av 619,277,449 kronor 89 öre eller i runt tal 619,000,000 kronor.

I sistnämnda summa ingå emellertid även statsobligationer, som äro stämpelfria, försäljningar i fall då ena parten är en statsinrättning (stämpelfria) samt försäljningar till och från utlandet. Det är förenat med betydande svårigheter att uppskatta vad dessa grupper sammanlagt kunna representera uti omsatt värde; man har ansett sig möjligen kunna räkna med 50,000,000 kronor.

Den återstående delen av ifrågavarande fondpappersförsäljning skulle utgöra 569,000,000 kronor. Häremot svarande stämpelbelopp uppgå till, enligt uppgift från bank- och fondinspektionen, 1,849,053 kronor 63 öre. Att sistnämnda belopp är mindre än det, som uppgivits i propositionen, 2,285,000 kronor, torde huvudsakligen bero på att däri ingå allenast sådana transaktioner, som gått genom bankbolag och andra fondkommissionärer.

För fördelning av värdepappersomsättningen, i runt tal 570,000,000 kronor och stämpelbeloppet, i runt tal 1,850,000 kronor emellan aktier och obligationer måste man känna medelskattesatserna i förhållande till värdet. Enligt gällande bestämmelser utgår stämpel vid aktier och dylika värdepapper med 60 öre, då fondpapperens sammanlagda värde icke överstiger 100 kronor, och därefter med 60 öre för varje påbörjat belopp av 100 kronor. För obligationer gäller motsvarande med en skattesats av 10 öre. Med denna bestämning är det tydligt, att den relativa medelskattesatsen måste ligga något, om ock redan vid ej så höga belopp obetydligt över 0.6 % resp. 0.1 %. Denna förskjutning torde emellertid vara så obetydlig, att man i förevarande utredning bör kunna helt bortse från densamma.

Omsättnings- och stämpelbeloppen skulle i enlighet härmed fördela sig sålunda:

	Omsättning		Stämpel	
	Milj. kr.	%	Kr.	%
Aktier och dylikt	256	44.9	1,536,000	83
Obligationer	314	55.1	314,000	17
	570	100.0	1,850,000	100

I förbigående må anmärkas att man för bestämmandet av förhållandet mellan aktie- och obligationsomsättningen icke kan hava någon ledning av

statistiken från Stockholms fondbörs med hänsyn till det begränsade antal obligationslån, som noteras å börsen. Emellertid lär genom de särskilda bankernas och övriga fondkommissionärernas försorg frivilliga undersökningar pågå rörande nämnda förhållande. Uppgifter härom torde kunna erhållas från svenska fondhandlareföreningen. Enligt vad som meddelats hava ett mindre antal hittills framkomna uppgifter ur dessa undersökningar i regel — siffrorna växla betydligt för olika banker och fondkommissionärer — givit en större relativ andel uti stämpeluppbörden för obligationer än den här framräknade 17 %. Anledningen därtill torde vara att söka i det förhållandet, att de hittills sammanställda uppgifterna utgått från banker och fondkommissionärer, vilka i relativt stor omfattning sysslat med obligationsaffärer. Allteftersom materialet fullständigas med uppgifter från jämväl andra banker och fondkommissionärer, torde sannolikt nämnda undersökningars genomsnittssiffra komma att giva stöd för ett antagande att obligationers relativa andel i fondstämpeluppbörden håller sig omkring 17 %.

Skillnaden mellan den i propositionen angivna stämpeluppbörden 2,285,000 kronor och förutnämnda belopp 1,850,000 kronor utgör 435,000 kronor. Hur fördelningen av detta belopp ställer sig mellan aktier och obligationer är omöjligt att bestämma. Om man antager samma fördelning som förut nämnts eller efter 17 % torde emellertid det beräknade resultatet sannolikt icke i någon mera avsevärd mån avvika från det verkliga.

Tillämpas denna fördelning av totala stämpelbeloppet kan hela den stämpelpfiktiga fondpappersförsäljningen beräknas till 704,000,000 kronor på följande sätt:

	St ä m p e l		O m s ä t t n i n g	
	%	Kr.	Milj. kr.	%
Aktier och dylikt.....	83	1,896,550	316	44.9
Obligationer	17	388,450	388	55.1
	100	2,285,000	704	100.0

Motionen avser en nedsättning av aktiestämpeln till (ungefär) en fjärdedel av den nuvarande. Därest man räknade med oförändrad omsättning av aktier och dylikt, skulle med utgångspunkt från förutnämnda beräkningar minskningen i fondstämpelns avkastning uppgå till omkring 1,420,000 kronor. En sådan ökning i aktieomsättningen, att hela denna brist skulle täckas, måste betyda en fyra gånger så stor omsättning som beräknats för år 1925, vilket icke lär vara ett möjligt resultat endast av skattesänkningen. Om man stannar vid en icke alldeles otänkbar ökning av 200,000,000 kronor skulle ändock kvarstå en stämpelbrist av omkring 1,120,000 kronor. Därest skattesatsen sänktes till hälften och man räknade med en ökad omsättning av 100,000,000 kronor, skulle stämpelminskningen belöpa sig till omkring 650,000 kronor. Även andra kombinationer kunna framräknas ur de angivna siffrorna.

Stockholm, finansdepartementet den 20 februari 1926.

Gunnar W. Sjögren.